

La Mercè i Sant Josepmaria, explicat en primera persona

Oferim la narració feta per Alfons Balcells de la històrica visita de Sant Josepmaria a la basílica barcelonina de la Mercè l'any 1946. Balcells (1915-2002) fou testimoni directe dels fets, que explica en les seves memòries publicades ara per l'editorial La Formiga d'Or sota el títol “Memòria Ingènua”.

21/09/2005

Un viatge històric a Roma:

(...) El dijous 20 de juny de 1946, diada del Corpus, a quarts de set del vespre, arribà mossèn Escrivà a Barcelona, acompanyat del Pep Orlandis.

Ens havien avisat prèviament de l'arribada, però no coneixíem el motiu del viatge: si s'estaria uns dies a Barcelona, o si marxaria de seguida. I ens havia sorprès la notícia. Feia un temps que viatjava menys, afectat com estava per una forta diabetis des de feia almenys dos anys.

Li havíem preparat una habitació al nostre pis, el dels “grans” de Barcelona. Des que teníem pis propi, mossèn Escrivà ja no anava a cap hotel: s'estimava més viure “a casa”, encara que fos en aquelles condicions.

Com que encara faltava una estona per sopar, va voler anar al Palau, a veure els seus fills “més joves”.

En Pep Orlandis ens explicà que havien passat per Saragossa, on mossèn Escrivà volgué visitar la Mare de Déu del Pilar. A primera hora de la tarda, arribaven al coll dels Brucs, i en veure el cartell de Montserrat, decidí també desviar-se per anar a fer una visita a la Moreneta. No hi van estar gaire estona, però un monjo –em penso que era el P. Franquesa– s’hi fixà:

–No és vostè, el fundador de l’Opus Dei?

Contestà afirmativament, i el monjo va comentar que l’havien vist resant al monestir, els havia semblat que era ell i havien avisat l’abat, que li agradaria molt saludar-lo, si pogués esperar un moment. Al cap d’un moment, en efecte, l’abat (coadjutor) Escarré sortia als porxos i abraçava,

amb grans mostres d'afecte, mossèn Josepmaria. Van entrar tots dos en una saleta, i s'hi van estar prop d'una hora.

El matí de divendres, 21 de juny, el fundador de l'Opus Dei, assegut en un dels sis seients-reclinadori del petit oratori que teníem a casa, ens dirigí una meditació. Tinc gravats molts detalls d'aquella prèdica. El seient que ocupà mossèn Escrivà era el més pròxim a la finestra, que es trobava a l'esquerra, mirant cap a l'altar.

Començà la seva conversa amb nostre Senyor, present sacramentalment al sagrari, citant en llatí una frase de l'apòstol Pere, de l'evangelí de sant Mateu:

–«Ecce nos reliquimus omnia...»
Heus ací que nosaltres ho hem deixat tot i us hem seguit; què hi haurà, doncs, per a nosaltres?

I començà a glosar-la, posant cada cop més energia en les seves paraules:

–Senyor! Tu has pogut permetre que jo enganyi de bona fe tanta gent? Si tot ho he fet per la teva glòria, i convençut de complir la teva voluntat! Com pot ser que la Santa Seu digui que arribem amb un segle d'anticipació? «Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te!...» Mai no he tingut cap mena de voluntat d'enganyar ningú. No he tingut altre voler que servir-te. I ara resultarà que sóc un enredaire...?

La seva insistència fou constant: de manera vehement, repetia una vegada i una altra la mateixa idea, amb paraules similars, com intentant demostrar-li a Déu nostre Senyor el que significaven aquelles paraules de sant Pere, com posant Déu, filialment, davant un compromís indefugible: «Tu ja ho veus, que ho

hem deixat tot. Què faràs amb nosaltres?»

No sé què van pensar els altres. Jo no tenia cap clau per interpretar el sentit d'aquella pregària, d'aquella súplica apassionada i dramàtica, i alhora confiada. Només temps després vaig saber el que significava: el fundador viajava a Roma per presentar l'Opus Dei davant el Papa i la Santa Seu, i ho feia personalment, malgrat la seva salut precària d'aleshores, perquè a Roma havien dit a Álvaro del Portillo que l'Opus Dei havia arribat "amb un segle d'anticipació": és a dir, que no hi havia cap possibilitat que l'Església donés en aquells moments conformitat jurídica a la realitat espiritual i apostòlica de l'"Obra". Sí que havia estat aprovada de manera genèrica, però no es veia la manera de trobar-li una figura canònica que s'hi adaptés.

Per això, el fundador, conscient que havia estat Déu mateix qui havia volgut aquella fundació, plantejava aquest compromís: si tu –s’adreçava a Déu– has volgut tot això, no pot ser que ara no trobem el camí adequat dins la teva Església, al servei de la qual ha nascut l’“Obra”. Aquest era també el sentit de la pregunta-petició de Pere: ho hem deixat tot per seguir-te; ara doncs, el nostre problema és teu, tu veuràs què faràs.

Certament, tots vam quedar molt commoguts, però no preocupats, perquè no coneixíem l’entrellat –jo no que no el coneixia, almenys– de la situació que el fundador, i tot l’Opus Dei amb ell, estava vivint en aquell moment. Ni sabíem, fins que ho va dir en aquell moment, que l’estada a Barcelona era de camí cap a Roma. Encara menys sabíem, doncs, que el motiu del seu viatge a Roma fos una raó jurídica o canònica.

Ara bé, no se'l veia trist, ni capficat, sinó animat i alegre, malgrat tot. Era una oració de petició –directa, insistent, ferma, confiada– a Jesús, que resultà especialment emotiva perquè palpàvem que enraonava personalment amb ell –si s'entén l'expressió. Era com una petició urgent per l'“Obra”, com una crida a la nostra responsabilitat, tot i que no sabéssim veure llavors que allò estigués lligat a cap fet concret.

Aquell mateix matí, després de dir la missa, mossèn Escrivà ens va demanar que, com que estàvem pensant a canviar el quadre de la Puríssima que presidia l'oratori per un retaule més gran, i com que instal·laríem la capella en una habitació també més capaç, que dediquéssim el nou retaule, si ens semblava bé, a la Mare de Déu de la Mercè, patrona del bisbat de Barcelona. Així es va fer, al cap de pocs mesos.

Després, mossèn Escrivà va anar a la basílica de la Mercè, per encomanar-li aquelles intencions que el duien a Roma. Fou l'única visita, que jo sàpiga, que mossèn Escrivà féu a Barcelona. Seguidament, se'n va anar al port.

A les 12 del migdia estava previst que salpés el vaixell de la Companyia Transmediterrània que l'havia de dur a Gènova. Però el dia no acompanyava: plovia força i feia molt de vent. Hi va haver un ajornament, perquè el mal temps havia privat les feines de càrrega, que s'havien endarrerit molt. Fins a les quatre de la tarda, van dir, no sortiria.

El vell Galileo Galilei, construït l'any 1896 precisament a Gènova i adquirit per la Companyia Valenciana de Vapors Correus d'Àfrica –que acabaria integrada a la Companyia Transmediterrània el 1916– a la

Navigazione Generale Italiana l'any 1910, havia estat rebatejat amb el nom de J.J. Sister, en honor del cofundador de la naviera valenciana, Joan Josep Sister, fill de Vilanova de Grau.

El vaixell, de 86 metres d'eslora, ja no estava avesat als viatges llargs. Feia anys que sols prestava servei en trajectes breus, per la zona de les Illes o entre Màlaga i el nord d'Àfrica. De fet, només va cobrir quatre vegades el trajecte Barcelona-Gènova. En el darrer viatge havia portat d'Itàlia un grup d'orfes polonesos aollits pel govern espanyol, que van ser rebuts amb força expectació al port de Barcelona.

Ara, amb aquell nou viatge, el vaixell adquiriria un nou segell de notable importància, si més no sentimental, per a l'Opus Dei.

Aquest cop sí, semblava a punt de marxa. Anava ple a vessar: aquell petit buc era aleshores l'únic mitjà de transport regular entre la península i Europa, pel tancament de les fronteres amb França. A mossèn Escrivà i a Orlandis els havia tocat un camarot interior, sense ventilació.

A mitja tarda, a les sis, la nau sortia del moll. Pep Orlandis, avesat a la mar, ens havia dit que patia pel temps: encara feia un vent molt fort de tramuntana, que al golf de Lleó seria mestral, i allò era un clar presagi de viatge difícil. I més amb aquell vaixell tan tronat. I encara més si et tocava camarot interior – tenint en compte que amb el mal temps no es podria romandre a coberta–, sobretot per a algú que no havia viatjat mai per mar i que estava greument afectat per una forta diabetis, com era mossèn Escrivà.

Malgrat tot, el fundador tenia ben decidit fer aquell seu primer viatge a Itàlia. Per a ell, i per a tot l'Opus Dei – tot i que aleshores no ens en féssim prou càrrec– aquell era un viatge transcendental. Roma esdevindria des d'aleshores casa seva.”

Extracte de: Balcells, Alfons,
“*Memòria Ingènua*”, Editorial La Formiga d'Or, Barcelona, juliol 2005.

21 de setembre de 2005

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-es/article/la-merce-i-
sant-josepmaria-explicat-en-primera-
persona/](https://dev.opusdei.org/ca-es/article/la-merce-i-sant-josepmaria-explicat-en-primera-persona/) (11/08/2025)